

เทศน์เช้า วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ เราเพิ่งเข้าพรรษามาเมื่อ ๒-๓ วันนี้ การเข้าพรรษา เวลาพระเข้าพรรษา อธิษฐานพรรษาแล้ว อธิษฐานพรรษาถืออุตุงคว์ตร พระป่าๆ พระป่าไม่ใช่ พระมารยาสาไถยมีแต่มายาภาพ

สิ่งที่ถืออุตุงคว์ตร ๑๓ พระอุตุงคว์ๆ พระอุตุงคว์จากข้อวัตรปฏิบัติ จากการกระทำนั้น จากพฤติกรรม ถ้าพระดีพระชั่วนั้นมันอยู่ที่พฤติกรรม ไม่ใช่ห่มผ้าดำๆ ทำเคร่งๆ เคร่งๆ หลับหู หลับตา หลับหูหลับตามันก็หลับหูหลับตาเวลามันไปภาวนา แต่เวลาออกมามันมีข้อวัตรปฏิบัติ ข้อวัตรไง ข้อวัตรสมณสาธูป ถ้าสมณสาธูปมีสติปัญญา ทำสิ่งใดพร้อมด้วยสติด้วยปัญญา

ดูสิ ฆราวาสธรรมๆ เขาเป็นฆราวาส เวลาเขาเป็นฆราวาสทำมาหากินอยู่ทางโลก อาบเหงื่อต่างน้ำเพื่อแสวงหา เพื่อดำรงชีพ เพื่อความสุขในชีวิต ถ้าความสุขในชีวิต เวลาทำหน้าที่ การงาน ในสังคม สังคมก็มีการขัดแย้งกันเป็นเรื่องธรรมดา เวลามนุษย์ ๒ คนขึ้นมาก็เป็น การเมืองแล้ว การเมือง สิ่งที่เป็นการเมือง เห็นไหม

เวลาเราจะไปวัดไปวา เวลาวันเข้าพรรษา เราจะไปทำบุญตักบาตรของเรา เวลาทำบุญ ตักบาตรของเรา เราใส่บาตรด้วยความเคารพไง เราเคารพคือเคารพด้วยกิริยา สิ่งที่เป็นกิริยา ของเรา เราทำด้วยความเคารพ

ผู้ที่บิณฑบาตบิณฑบาตเป็นวัตรๆ เวลาบิณฑบาตไปแล้วเขาจะทอดสายตาลงต่ำ ดู เสด็จวัตรในปาฏิโมกข์ ทอดสายตาลงต่ำ เขาไม่ขอด้วยเสียง เขาไม่ขอด้วยความมารยาสาไถย เราก็อย่าไปมายากับท่าน ท่านมีกรอบมิกติกขาของท่าน พระเขามีกรอบมิกติกขาของเขา ไม่ใช่มี มารยาสาไถยปลิ้นปล้อนกะล่อน

นี่พูดถึงทางโลกๆ แล้วเราก็เคยชินอย่างนั้นไง ถ้าพระดีๆ พระต้องมีมารยาสาไถย ต้อง ปากหวาน ต้องเจริญพร ต้องคอยเอาอกเอาใจหรือ

เอาอกเอาใจก็ไปเอาอกเอาใจที่บ้านลิ ที่บ้านเขามีสามภรรยา ก็เอาอกเอาใจกันให้พอ ไปวัดไปวา ไปวัดไปวาเขาก็ด้วยความเคารพ เคารพด้วยถือว่าพรหมจรรย์ เวลาพรหมจรรย์เข้าวัดเข้าวา ความเป็นพรหมจรรย์อันนั้น พระเป็นพรหมจรรย์อันนั้น เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงไม่รับกิจนิมนต์ไป เวลารับกิจนิมนต์ไปแล้ว ไปบ้านไปเรือนของเขา ไปเห็นแสงสีเสียงต่างๆ ขึ้นมาแล้ว แล้วก็กลับมาหลับตาพุทโธๆ แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา เรารักษาสมาธิของเรา

เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา ครูบาอาจารย์เริ่มต้นบวชใหม่ บวชใหม่มันก็บวชใหม่ๆ มันก็ไปอยู่กับพระบ้านนี้แหละ พระทั่วๆ ไปนะ ไปมาทั้งคืน ไข่เรื่องกิจนิมนต์เราทำมาหมดแล้วแหละ แต่เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านไม่ให้มีกิจนิมนต์ ท่านบอกว่าไปเห็นสีเขียวสีแดงกลับมาแล้วก็จะมาลบภาพนั้นมันเสียเวลา

นี่ไง มันเสียเวลามาก มันเป็นการดึงเวลาของเราไปมาก แล้วก็ดึงเวลาของเราไป คนที่มาอยู่วัดๆ เวลาอยู่บ้านอยู่เรือนขึ้นมาก็ “โอ้! ไม่มีเวลาภาวนา ไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ”

มาอยู่ที่นี่มาจำศีล ๒๔ ชั่วโมง ทานอาหารแล้ว ๒๔ ชั่วโมง ทำให้เต็มที่เลย

ทางฆราวาสเป็นทางคับแคบ ทางคับแคบเพราะเรามีหน้าที่การงาน เรามีความรับผิดชอบ หน้าที่การงานเสร็จแล้วเราต้องหาเวลาว่างของเราเพื่อรักษาค้นคว้าหาใจของเรา งานในการค้นคว้าหาหัวใจของเราเป็นงานส่วนตัวของเรา เป็นอัตตสมบัติของใจ

งานที่เราทำหน้าที่การงานเป็นงานของสังคม เป็นงานของโลก เป็นงานชาติงานตระกูล งานเพื่อความมั่นคงของชาติของตระกูลของเรา ถ้าชาติตระกูลของเรา มันก็หน้าที่การงาน มันแย่งเวลาไปหมด เวลาจะภาวนาขึ้นมา แหม! แหม! แหม! เลยนะ ไม่มีเวลาจะภาวนา

เวลาทางของสมณะเป็นทางกว้างขวาง ทางกว้างขวาง ๒๔ ชั่วโมง ใช้สติปัญญาควบคุมใจของตน ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมงภาวนาเข้าไปเลย

เวลามาอยู่วัดขึ้นมาก็ “โอ้โฮ! เวลามันช้ามากเลย โอ้โฮ! เวลา ๒๔ ชั่วโมงมันช้าเหลือเกิน”

อ้าว! ก็จะมาภาวนาไฉน

เวลามันเป็นเรื่องของเวลา เวลาเราอยู่บ้านอยู่เรือนขึ้นมา เวลา ๒๔ ชั่วโมง มันไม่มีเวลาให้เราทำงานเลย เดี่ยวแป๊บๆ หมดเวลาแล้วเวลาอยู่บ้านอยู่เรือนนะ เพราะอะไร เพราะความโลภ ความอยากได้ ความแสวงหา แล้วก็ขอเวลา ๒๔ ชั่วโมง ๒๔ ชั่วโมง

แล้วมาอยู่วัด เอสิ ๒๔ ชั่วโมงแล้ว ๒๔ ชั่วโมงเดินจงกรม ๒ ก้าวจะตายแล้ว นั่งสมาธิ หัวจะปักดินนั่นนะ นี่ไง เราก็เรียกร้องของเรา เราก็อยากได้ของเรา เรื่องของเราไง แต่ความจริงล่ะ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัตินะ ธรรมะอยู่ปากตายๆ เวลาเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก เวลาพระไปปฏิบัติที่นั่นที่นี้แล้วเป็นพระอรหันต์ๆ เราก็อยากเป็นทั้งสิ้น เวลาอยากเป็นขึ้นมา

ความเป็นพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ในใจของพระสารีบุตร ในใจของพระโมคคัลลานะ ในใจของพระกัสสปะ ในใจของท่านๆ ท่านเป็นพระอรหันต์ แล้วเราไปอ่านเข้า เราศึกษา เราก็อยากจะเป็นพระอรหันต์ แต่เวลาเราจะเอาพระอรหันต์เราต้องทำจากหัวใจของเรา

เราทำจากหัวใจของเรา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อความสงบระงับอันนี้ เพื่อความสงบระงับอันนี้

ปฏิสนธิจิตๆ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าเราไม่เห็นจิตของเรา เราจะไปแก้ไขอย่างไร ถ้าเราจะแก้ไข เราต้องแก้ไขที่จิตของเรา

จิตของเราที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันโดนอวิชชาครอบงำมันไว้ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษาเพื่อเสริมกิเลสไป ความรู้เยอะ เดี่ยวเขาจะหาว่ากูไม่รู้ พยายามพูดอวิชชาๆ

อวิชชาก็เฝ้าพูดอยู่นั่นแหละ อวิชชาเพราะเฝ้าไม่รู้ธรรมะ เฝ้าจำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ที่เฝ้าพูดอยู่นั่นก็คืออวิชชา

ถ้าเป็นความจริง วิชชามันเกิดที่ตรงไหน ความจริงมันเกิดที่ตรงไหน

ถ้าความจริงมันเกิดขึ้นมา เห็นไหม สิ่งที่เราดำรงชีพกันอยู่นี้ นี่เป็นสมณสาธูป เป็นบริษัท ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา พระเขาจะแสวงหาเลี้ยงชีพไว้ทำไม เลี้ยงชีพไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ

ทางฆราวาสเขาเลี้ยงชีพไว้ด้วยศักดิ์ศรี ด้วยกิตติศัพท์กิตติคุณของเขา กินอาหารข้างถนนก็ได้ เดี่ยวจะหาว่าเราไม่เป็นเศรษฐกิจ ต้องไปกินอาหารบนเหลาญุ่นนะ อาหารข้างถนนก็กินไม่ได้ นี่รักษาภาพลักษณ์ไง

แต่ถ้าเป็นพระ ตามมีตามได้ อุดงค์ๆ อุดงค์ก็เพื่อขัดเกลาจิตใจไง มันไม่ได้อย่างที่มันตั้งใจหรอก มันไม่ได้หรอก

ในพระไตรปิฎกนะ เวลาพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรท่านเป็นโรคประจำตัวของท่าน พระสารีบุตรเวลาท่านมีโรคประจำตัว พระโมคคัลลานะไปเยี่ยม ต้องช้ำวยาคุ ต้องมียาคุตอนเข้าไ

พระโมคคัลลานะคลใจเทวดา เทวดาไปคลใจฆราวาส ฆราวาสเขาทำยาคุมาใส่บาตร

พระสารีบุตรรู้ พระสารีบุตรท่านไม่ฉัน ท่านบอกว่ามันไม่สะอาดบริสุทธิ์ ไม่ได้ได้มาโดยเจตนาของเขา ได้มาโดยการคลใจของพระโมคคัลลานะที่ท่านจะช่วยเพื่อนท่าน นี่ไง เห็นไหม ถ้ามันไม่สะอาดบริสุทธิ์

เวลาบิณฑบาตมาเลี้ยงชีพด้วยป्लीแข็งๆ นะ สิ่งที่ได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ด้วยหัวใจ ด้วยความเคารพใจ เวลาความเคารพ เราอาบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมากกว่าจะได้มา สิ่งที่ได้มาได้มาจากอะไร

น้ำพักน้ำแรงเราทั้งนั้น

แล้วเวลาน้ำพักน้ำแรงเราเสียสละๆ

เสียสละตรงไหน

เสียสละเพราะมันมีเจตนา มีความเชื่อ

ความเชื่อในอะไร

ความเชื่อในมรรคในผลใน ความเชื่อในความสุขใน ชีวิตของเราที่มีความสุขของเราได้ใจ แล้วถ้าชีวิตมีความสุข แล้วหัวใจที่มันตระหนี่ถี่เหนียวที่กิเลสตัณหาที่ปิดบังหัวใจ เราก็ไม่รู้จักมันใน

เวลาอ่านพระไตรปิฎก พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์หมดเลย เราก็จะเป็นพระอรหันต์ๆ พระอรหันต์อะไร ในหัวใจมันสกปรกขนาดนั้นนะ พระอรหันต์อะไรที่สิ่งไม่ดีๆ ความมักมากอยากใหญ่ในใจอย่างนั้นนะ

ถ้ามันมีความมักมากอยากใหญ่ในใจอย่างนั้นมันถึงต้องทำสมาธิเข้าไปก่อน เข้าไปหาใจดวงนั้นใน ถ้าหาใจดวงนั้นเห็นไหม

เวลาภาวนาของเรา ภาวนาของเราละ ถ้ามันสะอาดบริสุทธิ์มันใสอาหารมันทานด้วยความสบายใจนะ ภาวนาของเรามีแต่เชื้อโรค มีแต่สิ่งโสโครก อาหารจะดีขนาดไหนมาตกในภาวนานั้นมันมันก็ติดเชื้อโรค เกิดความโสโครกไปด้วย

จิตใจของเรามันมีทิวฏฐิมานะของมัน มีความอหังการของมัน มันมีความทุจริตของมัน มันมีความทุจริตโดยเราไม่รู้ละ เราไม่รู้ตัวหรอก ถ้าเรารู้ตัว เราต้องตามทันความรู้สึกนึกคิดของเรา เราต้องควบคุมใจของเราได้ ที่เราควบคุมใจของเราไม่ได้เพราะอวิชชา เพราะความไม่รู้ตัวของมันเองใน แต่รู้ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเราใน เป็นศาสดา ไม่ใช่เรา

เป็นศาสดา เป็นผู้ชี้เข้ามาที่ใจของเรา ธรรมะทุกข้อชี้เข้าไปที่ใจของสัตว์โลก

ธรรมะไม่เคยอยู่บนวัตถุ ไม่อยู่บนสิ่งก่อสร้างที่สวยงาม ไม่อยู่บนความเชื่อถือศรัทธาของใคร ไม่อยู่ในความกระแสโลกที่ยกย่องสรรเสริญกัน ไม่ใช่ ไม่มี

เวลาจริงๆ ขึ้นมา เอ๊ะ! เอ๊ะ! อ้อ! เอ๊ะคือเอ๊ะที่หัวใจเรานี้ใน ที่เราแสวงหากัน แสวงหากันอยู่อย่างนี้

สิ่งที่มันเป็นไปได้มันเป็นประเพณีวัฒนธรรมนะ คำว่า “ประเพณีวัฒนธรรม” สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรมของชาวพุทธๆ ไง

ลัทธิศาสนาอื่นเขาก็มีวัฒนธรรมของเขา เขาก็มีการทำกุศลของเขา แต่นั่นมันเรื่องของเขาไง แต่เรื่องของเราๆ เพราะเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเชื่อในรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เวลาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธอยู่ที่ไหน เราก็ไปวัดไปวา ไปกราบพระพุทธรูป เราซื้อพระพุทธรูปไปไว้บนบ้านกัน

แล้วเวลาพระพุทธรูป ลัทธิศาสนาอื่นเขาไม่ศรัทธานะ เขาไม่สนใจเลย นี่เราสนใจแต่ภายนอกไง แต่เราทำวัตรสวดมนต์นี้ใครเป็นคนทำ ก็หัวใจเป็นคนทำ ถ้าหัวใจมันนิ่ง หัวใจมันมีความสงบเข้ามาก็หัวใจเราเป็นผู้สงบ หัวใจเราเป็นผู้ดีงาม

แล้วถ้าหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ จนพุทโธไม่ได้

ฟังนะ! จนพุทโธไม่ได้ ถ้าพุทโธได้เป็นคำบริกรรม เป็นการท่องบ่น เราพุทโธๆ แล้วทำไมต้องพุทโธล่ะ ถ้าไม่พุทโธมันก็คิดไปนอกเรื่องนอกราวไง ถ้าไม่พุทโธมันก็เป็นอิสระไง ไม่พุทโธ พญามารมันก็จะบังคับหัวใจให้เราไปตามอำนาจของมันไง

เราเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา เราเชื่อมั่นในกรรมฐาน เราเชื่อมั่นในการกระทำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของครูบาอาจารย์ของเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อานาปานสติ ท่านก็กำหนดลมหายใจของท่าน

ที่มันอยากได้อะไรดี อยากไปคิดมาก ก็บังคับให้มาอยู่ที่ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก อานาปานสติอยู่ที่จิต จิตที่มันกำหนดรู้จักลม

แล้วเวลาคนที่เขาไม่เอาจิตมากำหนดที่ลม เขาก็หายใจของเขาเหมือนกัน แต่การหายใจอย่างนั้นหายใจเพื่อดำรงชีพไว้ แต่ของเรา เราหายใจดำรงชีพด้วย แล้วเรามีสติปัญญาดูแลลมหายใจเราด้วย แล้วถ้าเรามีคำบริกรรมพุทโธ ด้วย

นี่ไง จิตใจถ้ามันไม่กำหนดลมหายใจ ไม่พุทโธ มันก็คิดเรื่องอื่น ธรรมชาติของมันคือต้องคิด ธรรมชาติมันผู้รู้ สิ่งที่ถูกรู้คืออารมณ์ คือสิ่งที่มันคิดของมันตลอดเวลา แล้วเราถึงบังคับให้พุทโธๆ ให้มันคิดพุทโธไง

ถ้ามันไม่รู้จักตัวมันเอง มันไม่รู้จักพุทโธ มันก็จะระลึกถึงพุทโธก่อน ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ระลึกไปเรื่อยๆ มันก็ไม่คิดแตกแนว ไม่คิดไปนอกเรื่องนอกราว คิดแต่พุทโธๆ จนกระทั่งมันเป็นเอกเทศได้ จนพุทโธไม่ได้ มันพุทโธไม่ได้หรอก เวลาจริงๆ แล้วมันพุทโธไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันเป็นเอกเทศ เป็นตัวเขาเอง เขานึกพุทโธออกมาไม่ได้เลย

แต่เราไม่ใช่พุทโธไม่ได้ เราทำแก้งลิมใจ “มันละเอียด มันละเอียดแล้วแหละ มันนึกไม่ได้”

มันนึกไม่ได้ ทำไม่รู้ตัวละ มันนึกไม่ได้

คนไม่เป็นมันพยายามพลิกแพลง พยายามจะฉ้อโกงไง นี่กิเลสมันพาทำ เวลากิเลสมันพาทำมันจะฉ้อโกงสิทธิ ฉ้อโกงความเป็นธรรม ฉ้อโกงว่ามันจะได้ แล้วมันไม่ได้

แต่ถ้ามีความซื่อสัตย์ ครูบาอาจารย์ของเราท่านซื่อสัตย์นะ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันจะเป็นอย่างไรมันเป็นเรื่องของสังขธรรม หน้าที่ของเราตั้งสติไว้

เวลากำหนดพุทโธ เวลากำหนดลมหายใจเข้าออก เหมือนกับโลกนี้ไม่มี มีเรากับพุทโธเท่านั้น อย่างอื่นใดๆ ไม่มีในโลกนี้เลย ใสนี้ไม่ใช่อย่างนั้นนะ พุทโธแล้วมันก็ชั่วโมงแล้ว พุทโธแล้วเดี๋ยวออกไปจะไปรายงานอาจารย์ว่าอย่างไร พุทโธแล้วมันจะรู้ โอ้ย! มันไปนุ่นนะ

มันบอกในโลกนี้ในจักรวาลมีเรากับพุทโธเท่านั้น แล้วถ้ามันละเอียดเข้าไปจนมันเป็นตัวมันเองนะ เราจะเห็นความมหัศจรรย์ของหัวใจของเราเอง

หัวใจที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ในครุฑ ในไข่ ในน้ำครำ ในโอปปาทิกะ นี่เราจุติเกิดในครุฑของมารดา อยู่ในครุฑนั้น ๙ เดือน ออกมาเป็นทารก ได้รับการเลี้ยงดูมาอย่างดี เราถึงเติบโตขึ้นมาไง

แล้วเราก็เป็นชาวพุทธศึกษาพระพุทธศาสนาแล้วไม่รู้อะไรเลย รู้แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปากเปียกปากแฉะนะ แต่ไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักสิ่งใดๆ มันก็เลยไม่รู้จักคุณค่า

ถ้ารู้จักคุณค่านะ ไปวัดกรรมฐานๆ ครูบาอาจารย์ท่านต้องการความสงบสงัด ยิ่งเงียบเท่าไร ยิ่งดูแลหัวใจของตน

เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านอยู่วัดของท่าน หัวใจเต้นยังได้ยินเลย หัวใจของท่านเองเต้นนะ ความสงบสงัดขนาดนั้นนะ เสียงแก๊กเสียงอะไรเขาได้ยินหมดนะ แต่เพียงแต่ว่าจะพูดหรือไม่พูด

ทีนี้ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่เขาไม่พูด เพราะอะไร ไม่พูดเพราะเด็กลั่นแอ้นอดอัดใจ นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ ไม่ได้ อะไรไม่ได้สักอย่างเลย

ก็ไม่ได้ ก็มึงทำเสียงดัง เวลาในใจเอ็งมีติดบอด เอ็งทำอะไรไปกระทบข้างนอก แต่คนที่จิตใจที่ใสสว่าง ที่สะอาดบริสุทธิ์ ทั้งข้างนอกและทั้งข้างในรู้เท่าแล้วเห็นจริงหมด

แต่ของเรานะ ข้างนอกธรรมะจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ข้างในของเรามีติดบอด มีติดบอด พอมีติดบอดขึ้นมา อ่างธรรมะพระพุทธเจ้า พุทธพจน์ๆ

เวลาเราคุยธรรมะกันไง ฆมฺมสากัจฉา เราจะบอกประจำ สาธุ พุทธพจน์เป็นศาสดาของเรา เป็นธรรมและวินัย เป็นศาสดา แล้วมึงนะ ตัวมึงนะ ตัวคนพูดรู้อะไร ตัวคนพูดก็ต้องเอาความรู้สึกของตนออกมาสิ

เวลาความรู้สึกแล้ว ถ้าเราพูดไม่ได้เราก็อ้างพุทธพจน์ เหมือนอย่างนั้นๆ อย่างนั้นๆ พุทธพจน์แล้วเรากดดันเลย นี่พูดถึงว่าจะเอากิเลสมันพยายามจะแสดงอำนาจของมัน แล้วมันไม่มีอำนาจของมันแต่มันไปอ้างพุทธพจน์ๆ

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้กระทั่งตัวอักษร

หลวงปู่มั่นท่านพูดเอง ตัวอักษรมันเป็นการสื่อธรรมะได้ ท่านจะไม่ตีตัวเสมอเลย

แล้วเวลาเรื่องพุทธพจน์ๆ ก็พุทธพจน์ไปไง สิ่งที่น่ากังวลกษุณของมันเป็นท่งบ่นกันไปไง แล้วท่งบ่นไปแล้วจิตใจมันมีติดบอดใจ แต่ถ้าคนเป็นจริงๆ ข้างนอกก็สว่าง ข้างในก็สว่าง เคารพบูชาไป

เวลาหลวงตาท่านบรรลุนิพพาน “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร”

คำว่า “รู้ได้อย่างไร” เพราะความรู้ของเรามันแทบจะเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้าเราทำเองเป็นไปไม่ได้ แต่นี่เพราะเชื่อมั่น เพราะเชื่อมั่นในพระพุทธานุศาสน์ เชื่อมั่นในพระพุทธานุธรรม พระสงฆ์ เชื่อมั่นในการกระทำ แล้วมีหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมมา หลวงปู่มั่นเป็นนายท้ายเรือคอยคัดคอยพาใจนั้นให้มันไปถูกต้องดังาม

เพราะกิเลสมันรู้มาก มันพลิกมันแปลง มันรู้มาก มันจะเอาสะดวก มันจะเอาสบาย มันจะเอาความยิ่งใหญ่ มันจะเอาแต่ความพอใจของมัน แล้วหลวงปู่มั่นท่านคอยเป่ากระหม่อมครอบงำไว้ๆ ครอบไว้แล้วพยายามดันไป ดันดันไปจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

เวลาถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ท่านถึงได้รำพึงไป “พระพุทธานุเจ้ารู้ได้อย่างไร พระพุทธานุเจ้ารู้ได้อย่างไร”

แต่พระพุทธานุเจ้าก็รู้มาแล้ว เพราะความเป็นพระโพธิสัตว์ ด้วยอำนาจวาสนาอันนั้น แล้วท่านรื้อค้นขึ้นมาจนเป็นศาสดาของพวกเรา แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธานุศาสนา เราจะภูมิใจในตัวเราไหม

ตัวเรามีค่าๆ ตอนที่ชีวิตอยู่ที่นี่นะ เพราะถ้าเราตายลง จิตนี้ไม่เคยว่าง มันต้องเสวยภพ เสวยชาติแน่นอน เสวยภพเสวยชาติเป็นอะไรละ ก็เป็นอย่างนั้นนั่นะ เป็นอะไรก็แล้วแต่ แต่ในปัจจุบันนี้แน่นอน เราเป็นมนุษย์มีลมหายใจ มีธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ เราจะเอาหรือไม่เอาละ ถ้าเราไม่เอา เราก็เชื่อกิเลสมันไปไง เมื่อนั้นก็ได้ เมื่อนี้ก็ได้

มีคนพูดมาก ศึกษาไว้มากๆ แล้วไปพิจารณาตอนตาย

ตอนตายมันคิดไม่ได้หรอก ตอนตายมันหายใจไม่ออก เราเป็นหวัดหายใจไม่ออกเรายัง
อึดอัดเลย แล้วตอนนั้น แหม! ปัญญามันจะเพริศแพรว เพราะเราศึกษาธรรมะไว้มาก...หรือ?
เป็นอย่างนั้นหรือ

นี่กิเลสมันหลอก ว่าปัจจุบันนี้เรายังแข็งแรงยังเข้มแข็ง เอาไว้ออนาคต แล้วพออนาคต
ขึ้นมามันก็แก่เฒ่า มันก็คิดไม่ได้แล้ว มันก็ทำอะไรไม่ได้ แล้วก็หมดชีวิตไปชีวิตหนึ่ง นี่ไง กิเลส
มันหลอกแค่นี้

ชาวพุทธ จะบอกว่าชาวพุทธ เราก็เป็นชาวพุทธคนหนึ่งเหมือนกัน ชาวพุทธมันต้องมีสติ
มีปัญหาเตือนตนตลอดเวลา ถ้าเตือนตนตลอดเวลาจะเป็นคุณสมบัติของเรา นี่เป็นคุณสมบัติ
ของเราละ

ในพระพุทธศาสนา เพิ่งเข้าอุตงค์นะ เพิ่งเข้าพรรษา เราอุตงค์ของเราละ เราทำด้วย
ความเคารพของเรา อย่ามารยาสาไถย อย่าเรื่องมาก

ความเรื่องมาก ผู้ที่เขาจะรักษาสมณสาธูปของเขา มันอายตนะไง ตา หู จมูก ลิ้น กาย
กระทบหมดนะ แล้วเรามีสติปัญญาเท่าทันความคิดเราหรือไม่ เราแสดงออกไปสิ่งนั้นมันเป็น
บาปเป็นกรรมหรือไม่ เราไม่ควรทำอะไรทั้งสิ้น เพราะเรามาแสวงหาบุญกุศลของเรา เรามา
แสวงหาสัจจะหาความจริงของเรา เราต้องย้อนกลับมาดูหัวใจของเรา เอวัง